

AZ ANTARKTISZ

szöveg: ANDRÁS képek: JURÁK ZSOLT

JURÁK ZSOLT

Közepesen volt tudatos tematikai elhatározás, de jól jött ki, hogy egymás követő lapszámainkban be tudtuk járni a világ legnagyobb jeges tájait. Ehhez persze kellett az is, hogy Jurák Zsolt állandó utazási szakértőnk idei első útja a déli féltekére vezessen. Grönland és a Spitzbergák után tehát most a császárpingvinek országa következik, melynek kietlensége Zsolt szerint is magával ragadó, és bár a jéghegyek hasonlóak, a két desztináció semmiben sem összehasonlítható.

Akár eljutunk életünk során a Déli-sarkra, akár nem, arra mérget vehetünk, hogy ez a hely – talán misztikuma okán is – egészen biztosan ott van a legtöbb kalandvágyó ember bakancslistáján. Az Antarktisz a mindenki és senki jeges kontinense. Számos állam tart rá területi igényt, de szerencsére eddig még megmaradt érintetlen, néptelen országnak. Csak egy csapat tudós kutató képviseli a civilizációt, miközben klimatikus ujjlenyomatát már jó régen rányomta az emberiség erre a 33 millió éves földrészre, ahol még turistaszemmel is jól látható a jéghegyek és gleccserek eróziója – mondja Zsolt. Az Antarktiszra nem könnyű és nem is mindig lehet eljutni, ezért aki fejébe veszi, hogy elutazik ide, annak nem árt időben akár egy vagy két

évvel előre gondolkoznia – teszi hozzá utazási szakértőnk, aki szintén több évvel ezelőtt kezdte szervezni a maga expedícióját.

Barna András: Akinek az élete az utazásokról szól, az viszonylag gyorsan kipipálhatja a bakancslistás helyeit, nálad most az Antarktisz is mellé is kerül egy pipa. Mennyire volt régi vágyad ide eljutni?

Jurák Zsolt: Szerintem akármennyit is utazik az ember, a bakancslistának sosem tud a végére érni. Az Antarktisz nagyon régen ott szerepelt a leendő úti céljaim között, talán hamarabb, mint Alaszka, éppen ezért hatalmas várakozással tekintettem a hajóút elé. Nekem egyébként többször is elmaradt már antarktiszi hajóutam, először a covid vitte el, majd az időközben brutalisan megemelkedett útiköltségek. Szerencsére

mostanra optimalizálódtak az árak, így minden akadály elhárult az utazás elől.

Feltételezem, hogy több módon is el lehet jutni ide, nem csak hajóval.

Háromféleképpen lehet eljutni az Antarktiszra, repülővel vagy az Ushuaiából – ez Argentína legdélibb pontja – induló expedíciós vagy turistahajókkal. Érdekességként említem csak meg, hogy a National Geographic hajója is innen szokott elindulni. Egyébként az egyhetes expedíciós hajóútéért tíz-húszezer dollárt is elkérhetnek, szóval odautazni ily módon nem olcsó mulatság. Ezek az expedíciós hajók 500 fő alattiak, és az előnyük az, hogy ezekről le is lehet szállni a kikötés alkalmával. Az 500 fő fölötti turistahajón utazva ezt nem teheti meg az ember, elsősorban természetvédelmi okok miatt.

Ennyi rákészsülés után adódik a kérdés: beváltotta az út a hozzáfűzött reményeket?

Távolabbról indítanám a történetmesélést, egészen a Horn-foktól. Korábban már jártam ott, de semmit nem láttam a Horn-fokból, mert a három tenger találkozásánál hatalmas viharba kerültünk, óriási hullámokkal, úgyhogy olyannyira tengeribeteg lettem, hogy egyszerűen az ágyból sem tudtam kikelni, nemhogy felmenni a fedélzetre. Így nekem szinte semmi nem maradt meg a korábbi élményből. Ezzel szemben

és nagy szerencsénkre most verőfényes napsütésben érkeztünk a Horn-fokhoz, amit nagyjából két óra alatt került meg a hajó. Szóval a természet némileg kárpótolt a múltkori utamért. A Horn-fokon egyébként nincsen túl sok látnivaló, nem is lehet kikötni egy ekkora hajóval. A kis szigeten egy házíka áll, egy világítótorony és egy albatroszszobor. A itteni teendőket két család látja el, ők félélvte váltják egymást.

A Horn-fok megkerülése után elérkeztünk a Drake-átjáróhoz, ahol a tenger már jelezte,

hogy itt ő a főnök. Érdekes, hogy nem is a hullámok voltak nagyok, hanem a viharos erejű szél, ami nagyon megmozgatta a hajónkat, ami kinél kisebb, kinél (a többségnél) nagyobb rosszullétekhez vezetett. A személyzet ugyan oszt ilyenkor hányinger-csillapító gyömbéres tablettákat, de amikor már a zacskók is előkerülnek a pirulák mellé, akkor sejteni lehet, hogy ezekben a tablettákban leginkább csak hinni lehet.

Én minden hajóutamra viszek gyógyszert, de hogy őszinte legyek, eddig sohasem jelentettek megoldást. Most viszont volt nálam egy Balírról hozott gyógynövényes készítmény, amit egy ottani barátom ajánlott. Fogalmam sincs az összetételéről, mert mindent indonézül írtak rá, de akármilyen is volt benne, teljesen tünetmentessé tett. Olyannyira, hogy minden további nélkül meg is tudtam vacsorázni.

Tökéletes közérzettel érkeztem meg az Antarktiszhoz, ahol mintha a természet parancsra

cselekedett volna, gyönyörű lett az idő, a tenger pedig tükörsima. Ugyanakkor a csatornákon hajózva megéltük azt, hogy egy óra leforgása alatt mind a négy évszak időjárása előfordult. A hajó lelassított – ha jól tudom, hat csomó a megengedett legnagyobb sebesség itt –, és mi el-

nyújtásnyi távolságra lehettem a gleccserektől. Ezt azóta sem tudta semmi felülmúlni, úgy- hogy eldöntöttem, hogy jövőre visszamegyek és mérleget vonok, hogy azért van-e bennem ez az érzés, mert annyira gyönyörű a táj, vagy pedig csak azért, mert ez volt életem első ilyen élmé-

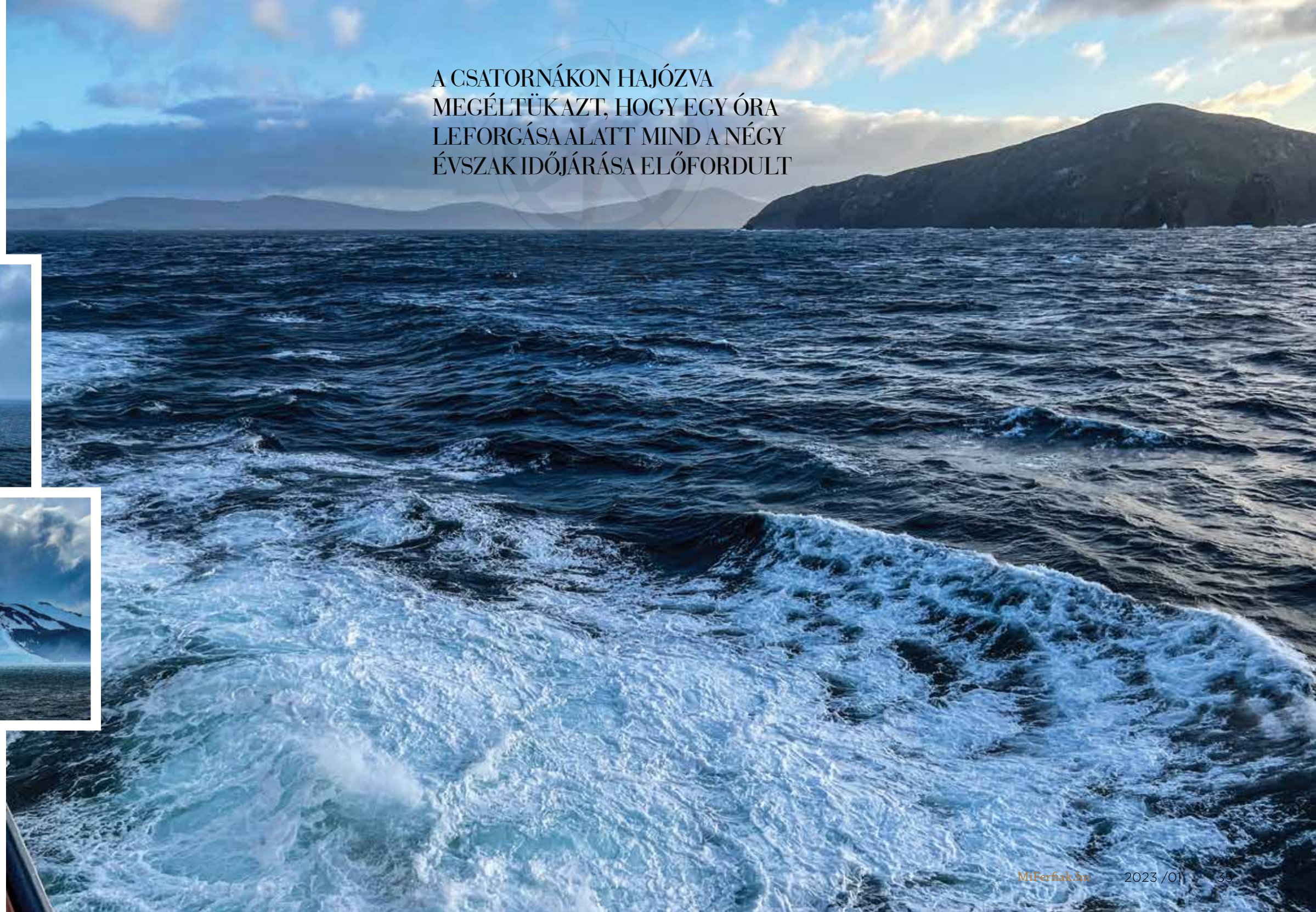
értük a Déli-sark kapuját. Ilyenkor szinte minden utas a fedélzetre tódul, mert ami körbeveszi az embert, az egy fantasztikus élmény. Rögtön eszembe is jutott Alaszka. Ugyanis nekem az volt első olyan jeges élményem, ahol szinte kar-

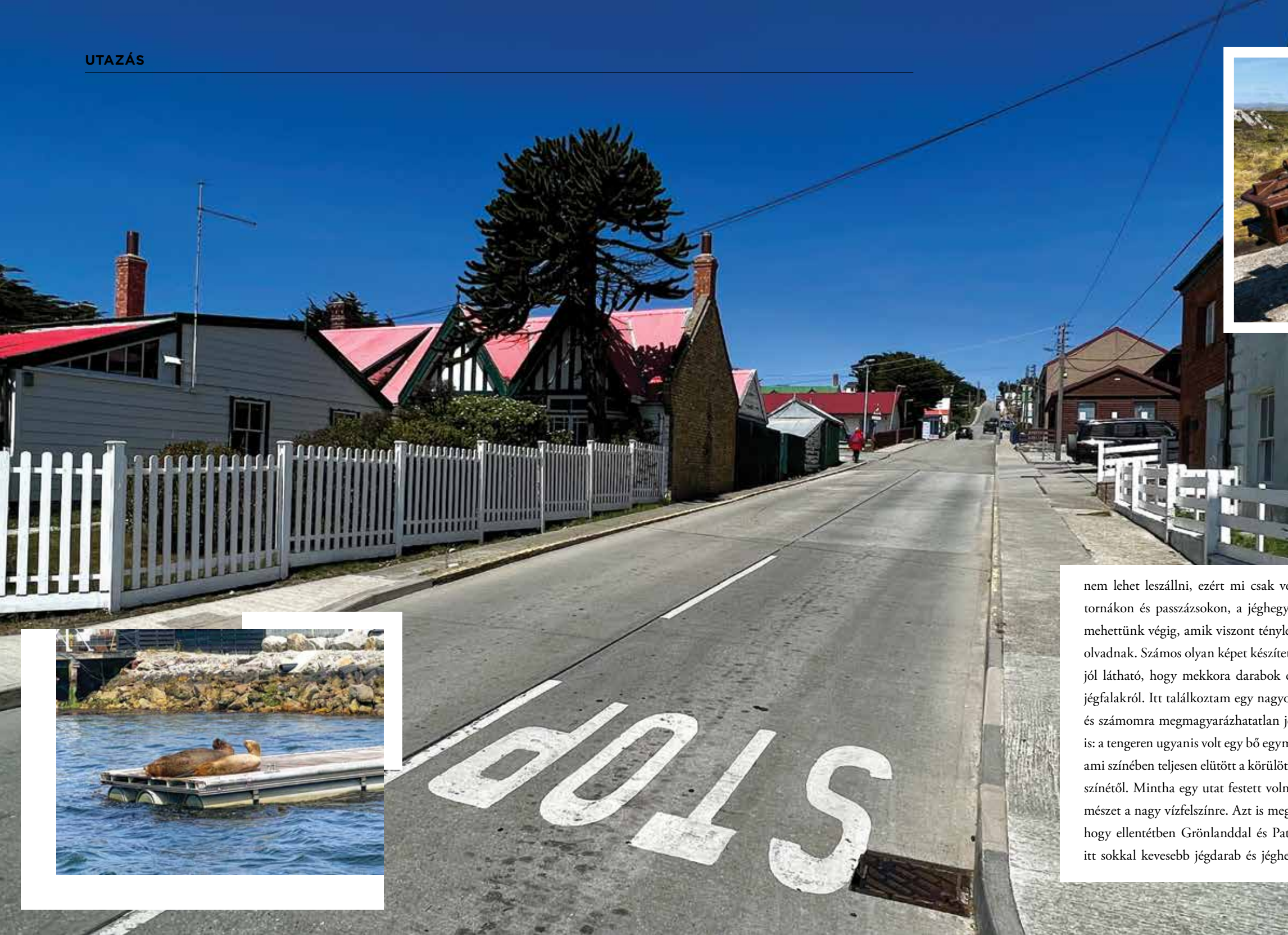
nye. Az kétségtelen, hogy Alaszka az Antarktisz- szal szemben több élményt kínál, hiszen ott az ember ki tud menni a jégmezőkre is.

Ezek szerint itt erre nem volt mód?

Ahogy említettem, az 500 fő feletti hajókról

A CSATORNÁKON HAJÓZVA
MEGÉLTÜK AZT, HOGY EGY ÓRA
LEFORGÁSA ALATT MIND A NÉGY
ÉVSZAK IDŐJÁRÁSA ELŐFORDULT

nem lehet leszállni, ezért mi csak végig a csatornákon és passázsokon, a jéghegyek között mehettünk végig, amik viszont tényleg nagyon olvadnak. Számos olyan képet készítettem, ahol jól látható, hogy mekkora darabok esnek le a jégfalakról. Itt találkoztam egy nagyon érdekes és számomra megmagyarázhatatlan jelenséggel is: a tengeren ugyanis volt egy bő egyméteres sáv, ami színében teljesen elütött a körülötte lévő víz színétől. Mintha egy utat festett volna fel a természet a nagy vízfelszínre. Azt is megfigyeltem, hogy ellentétben Grönlanddal és Patagóniával, itt sokkal kevesebb jégdarab és jéghegy úszott.

Számomra örökre kedves emlék marad ez egyik ilyen nagyobb jéghegyen utazó komoly pingvinkolónia látványa. Az Antarktisz csatornáiban egyébként révkalauz vagy révkalauzok viszik végig a hajót, akiknek nagy a helyismeretük, hasonlóképp, mint a Horn-foknál.

Mennyi időt töltöttetek az Antarktisz „bejárásával”?

Mi két napon keresztül hajóztunk, és az ember nem is gondolná, milyen rengeteg látvány van. Szébbnél szebb hegyek és szébbnél szebb képződmények, a bálnacsapatokról és a királypingvin-kolóniákról nem is beszélve. Saj-

nos nagy bálnacsobbanásokban, felugrásokban ugyan nem volt részünk, de nagy kiemelkedésben vagy farokintegetésben igen. Az antarktisi kis körút vége egy elefánt formájú sziget volt, amit azért említek meg, mert itt valóban nagyon jól tetten érhető volt az olvadás.

Mennyi ideig van világos?

Mi a nyári időszakban utaztunk a kontinensen, ilyenkor reggel hattól este tízig fent van a nap, úgyhogy az ember nagyon sokáig világosan tudja élvezni a látványt.

Mekkora itt a turistaforgalom?

Az Antarktisz nem egy turistaparadicsom,

nem úgy kell elképzelni, mint mondjuk a Földközi-tengert, ahol sűrű a forgalom. Ha jól emlékszem, talán két másik hajóval találkoztunk az egész utunk során, eggyel a Horn-foknál és eggyel pedig a csatornák között. Annak a hajótársaságnak, amelyikkel én utaztam, két hajóval nyolc útja van egy szezonban, azaz egy évben. Persze kisebb hajós társaságok kisebb hajókkal többször megfordulnak itt. Én nem szívesen utaznék expedíciós hajóval, mert egy nagy turistahajón is állati rosszul tud lenni az ember, akkor egy tizedakkorán ez majdnem biztosan még rosszabb élmény.

Volt még egy hozadéka ennek az útnak számodra, mégpedig a hazafelé úton a Falkland-szigetek.

Igen ez pontosan így volt, és azt gondolom, hogyha az embert már elvitte a jó sors az Antarktiszra, akkor a Falkland-szigeteken illik megállni. A szigetek között igen sekély a tenger, ezért egy nagy hajó nem is tud közvetlenül kikötni, kis tenderhajókkal viszik ki az utasokat. A partra szállás kedves momentumaként a környék tele volt fókával, akik mit sem zavartatták magukat az ember láttán. Érdekes, hogy fókából az Antarktiszon talán ha egyet láttam, pingvinből viszont annál többet.

HOGYHA AZ EMBERT MÁR ANTARKTISZON JÁR, AKKOR A FALKLAND-SZIGETEKNEÉL ILLIK MEGÁLLNI.

Mennyi ott a látnivaló?

A kelet-falklandi főváros, Stanley főutcája diszkrét szépségű, maximum egyemeletes házakkal. A promenád fő látványossága gyakorlatilag csupán egy Margaret Thatcher-emlékmű, de az egykori angol miniszterelnök nevét egy utca is viseli. A legnagyobb élményt mégis az jelentette számomra, amikor elvittek bennünket egy úgynevezett pingvinbusszal egy gyönyörű természetvédelmi területre. Külön érdesség, hogy a talaj itt olyan puha és süppedős

volt, mintha szivacson járna az ember – nagyon kellemes érzés volt, mintha lebegne az ember. Itt aztán megannyi buckalakóval, azaz pingvinnel találkoztunk, ők a domboldalban vájt odúkból élnek, szóval nem ahhoz a fajta társasághoz tartoz-

nak, akik a jéghegyeken utaznak. Igazán cukik, és mindemellett olyan barátságosak, hogy akár meg is lehetett volna érinteni őket, annyira nem félnek az embertől.

Milyen volt itt az időjárás?

Az Antarktiszon megvolt a négy évszak, a Falkland-szigeteken pedig óriási szerencsénk volt az idővel, mert ott-tartózkodásunk idején majdnem húsz fok volt, ami kirívóan meleg, mint ahogyan azt az idegenvezető is megjegyezte. Nem véletlen, hogy pingvinek

is kint sütkéreztek. Előtte és távozásunk után is szakadt az eső. Mázlink volt. Érdekes, hogy korábban Alaszkában is megéltem egy hasonló melegrekordot: ott tizennyolc fok volt, amihez az ottaniak egyáltalán nem voltak hozzászokva.

A gasztronómiát némileg hiányolom a mostani élménybeszámolódból, hiszen az mindig egy fontos része az utazásaidnak. Bár az Antarktison nincsen étterem, az biztos.

Nincsen, legfeljebb egy kutatóbázis. De a Falkland-szigeteken azért betértünk egy-két vendéglátóhelyre, mert a fókahúst nagyon megszerettem volna kóstolni. De itt sem találtunk olyan egységet, ahol ilyet készítenének. Amiből viszont sok volt, az a fish and chips. Utolsó próbálkozásként még egy szupermarketbe is be mentem, hátha találok valami különleges dolgot, de a választék semmiben sem különbözött mondjuk egy nagy londoni élelmiszerboltétól.

A Falkland-szigetek után már egyenesen hazafelé tartottatok?

Nem, Patagónia felé vettük az irányt, és ott is volt lehetőségem elmenni „állatnézegetésre”. Számtalan Magellán-pingvint láttunk, de én igazából az elefántfókákra voltam kíváncsi. A nőstény egyedek nagyjából 800 kilósak, és rengeteg volt belőlük ezen a tengerparti szakaszon. Érdekes viszont, hogy hímet, ami akár négy tonnát is nyomhat, egyet sem lehetett látni.

Ha valakinek ezzel a beszámolóval kedvet csináltunk egy ilyen úthoz, az hogyan vágjon bele? Nyilván gondolkozzon jó előre.

Azt jó tudni, hogy az ilyen utak a népszerűségük miatt évekre előre betelnek. Én ezt az utat két évvel ezelőtt foglaltam le. Nagy szerencsém volt, mert a pandémia előtti árakhoz képest csak minimális többletköltséggel kellett számolnom. Egyébként az a hajótársaság, amelyikkel én utaztam, volt az első, amelyik visszatért az Antarktiszra. Ugyanis a pandémia óta nem indult antarktiszi út, lehet, hogy ez volt az oka annak is, hogy a korábbi magas árakhoz képest ehhez most kedvezőbb áron lehetett hozzájutni.

Említetted, hogy Alaszkába vissza fogsz térni. Hogy érzed ezt az Antarktisszal kapcsolatban, visszamész még?

Ma már elmondhatom, hogy a világ nagy jegei tájait már sikerült megnéznem. Közülük

Alaszka azért adott nekem a legtöbbet, mert ott nemcsak jégmezők és gleccserek vannak, hanem minden más is, az állatvilág is sokkal gazdagabb. De az, ami miatt igazából szerelmes vagyok Alaszkába, hogy a jégmezők mellett sok minden más is elvárásolja az embert, például a kis szánhúzókutya-farmok, a fantasztikus tájak, hegyek, és azok a kisvárosok, amiket csak a tenger felől lehet megközelíteni.

Úgy gondolom, hogy ha a mostani utamon a Falkland-szigetek kimaradt volna, akkor jobban elgondolkodnék a visszatérésen. De mivel szerencsés volt az utazás, és tényleg remek időben nézhettünk végig mindent, így nem gondolkodom ezen. Szemben Alaszkával, ahova már akkor visszavágytam, amikor leszálltam a repülőről.